

Mediální vzdělávání

[JSNS.CZ](https://jsns.cz)

Rozvíjíme mediální gramotnost žáků.

Slovo úvodem

V brožuře, kterou právě držíte v ruce, najdete **stručný přehled materiálů a aktivit** určených pro mediální vzdělávání žáků základních škol, středoškoláků, učňů i veřejnosti. Těší nás, že zájem o ně výrazně narůstá, momentálně je využívají vyučující na **více než 2000 školách**. Domníváme se, že to má několik důvodů.

Tím prvním je praktická použitelnost našich výukových materiálů, na kterou klademe maximální důraz. Nedílnou součástí jejich tvorby je **několikastupňové testování a zohlednění zpětných vazeb**. K dispozici se tak zájemcům dostávají již ověřené a funkční pomůcky.

Druhým důvodem je, že jsme školám k dispozici s pomocí při začleňování mediálních témat do vlastní výuky. Jak se ukázalo v našem nedávném výzkumu, **většina vyučujících na českých školách se mediální výchově věnuje teprve krátce** a neabsolvovala ani žádné relevantní školení. Protože jim chceme být oporou, pravidelně pořádáme semináře, konference a dlouhodobé kurzy, díky nimž se mohou detailněji seznámit s rozličnými mediálními tématy, účastnit se debat s odborníky a vyzkoušet si práci s vybranými materiály pod vedením zkušených lektorů.

Zřejmě hlavním důvodem zvyšujícího se zájmu o naše výukové materiály je pak skutečnost, že přibývá jak vyučujících, tak ředitelů, kteří si **uvědomují důležitost mediální gramotnosti** a chtějí ji u svých žáků posilovat.

Mediální gramotnost patří mezi **klíčové kompetence současnosti**. Digitální technologie čím dál víc prostupují lidskými životy, nemalá část naší každodennosti se odehrává v kyberprostoru, v případě mladých lidí zejména na sociálních sítích, ze kterých čerpají i informace o domácích a zahraničních událostech, společenských a politických tématech. Přitom je stále zřejmější, že sociální sítě jsou velmi problematické prostředí, že rozleptávají společnost a jejich zneužívání představuje přímé ohrožení demokracie. Dochází také k nárůstu kyberšikany, sextingu a dalších negativních jevů spojených s internetem. **Přibývá digitálně závislých lidí**, a to i v nejmladších věkových kategoriích. Ze všech těchto důvodů je nutné mladé lidi mediálně vzdělávat. Učit je samostatně vyhledávat potřebné informace, analyzovat a posuzovat důvěryhodnost mediálních sdělení, rozlišovat ta, která jsou založena na faktech, od těch manipulativních a lživých. Seznamovat je s potenciálem moderních technologií a také s jejich velkými riziky, **vést je k obezřetnosti a digitální střídmosti**.

Jeden svět na školách zná podle výše uvedeného výzkumu 80 % vyučujících mediální výchovy ze středních škol a 64 % ze základních škol. To je pro nás velkou příležitostí i dlouhodobým závazkem, k němuž zodpovědně přistupujeme.

Děkuji všem, kdo nás podporují, našim partnerům, spolupracujícím organizacím i jednotlivcům.

Karel Strachota
ředitel JSNS

MATERIÁLY

5 klíčových otázek

Metodická koncepce

- ⇒ jednoduchý nástroj, který lze použít pro analýzu jakéhokoli mediálního sdělení
- ⇒ k výběru dvě verze: pro mladší a starší žáky
- ⇒ rozvíjí schopnost nahlížet na mediální sdělení kriticky
- ⇒ analyzovaná sdělení dostupná na portálu:
 - ⇒ sponzorovaný facebookový post a reklama
 - ⇒ fake news, hoax a koronavirové dezinformace
 - ⇒ zpráva ze zpravodajského webu
 - ⇒ předvolební billboard
 - ⇒ nenávistný projev (hate speech)
 - ⇒ problematický obsah z prostředí sociálních sítí – podvodný příspěvek, neoznačená reklama či propagace nebezpečného chování

verze: pro mladší
a starší žáky

1.
stupeň ZŠ

2.
stupeň ZŠ

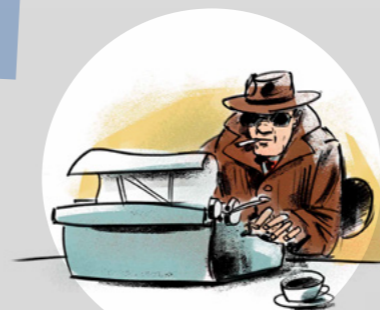
SŠ
střední školy

V
veřejnost

5 KLÍČOVÝCH OTÁZEK

Verze pro mladší žáky

KDO?

Kdo sdělení vytvořil
a kdo ho šíří?
Co o autorovi víme nebo
můžeme dohledat?
Jací další lidé nebo společnosti
pomáhají sdělení šířit?

CO?

Co nám sdělení říká?
Co z toho jsou fakta a co názory?
Jak můžeme uvedené informace
ověřit? Jaké jsou uvedeny zdroje?
Jaké informace ve sdělení chybí?

JAK?

Jak se sdělení snaží upoutat pozornost?
Jak k tomu využívá jazyk, obrázky,
video, emojis nebo hudbu?
Jaké pocity může sdělení vyvolat a proč se o to snaží?

KOMU?

Komu je sdělení určeno?
Jak se sdělení k příjemcům dostává?
Jak může sdělení ovlivnit názory,
postoje a chování příjemců?

PROČ?

Proč bylo sdělení vytvořeno,
s jakým cílem nebo záměrem?
Kdo ještě kromě autora má ze
sdělení prospěch či užitek?

MATERIÁLY

Audiovizuální lekce

Online filmy a doprovodné materiály do výuky

- ☰ obsahují
 - ☰ audiovizuální materiál – dokumentární filmy, videa a sociální spoty
 - ☰ aktivity do hodin předem testované ve výuce
 - ☰ informační texty vzniklé ve spolupráci s odborníky
 - ☰ doprovodné a doporučené materiály pro rozšíření výuky
 - ☰ interaktivní materiály pro distanční i prezenční výuku

- ☰ vybrat si můžete z několika okruhů, například
 - ☰ zpravodajství a publicistika
 - ☰ fake news a dezinformace
 - ☰ sociální sítě a internet
 - ☰ rizika kyberprostoru
 - ☰ reklama a marketing
 - ☰ současná ruská propaganda
 - ☰ learning by doing – učení vlastním prožitkem

▶ **57 000+**

přehrání
mediálněvzdělávacích lekcí
za rok 2022/2023

📺 **80+**

dokumentárních filmů
s mediální tematikou

📄 **1+**

alespoň 1 aktivita
a informační text
ke každé lekci

1.
stupeň ZŠ

2.
stupeň ZŠ

SŠ
střední školy

V
veřejnost

Proč a jak tiká TikTok

V digitálním světě

Kovyho mediální ring

O médiích: Jak vznikají zprávy

Znáš celý příběh?

INTERAKTIVNÍ MATERIÁLY

Výukové videohry

Přiblížení problematiky online světa skrze simulaci konverzace na sociální síti

- ⇒ výukové hry vtáhnou žáky do děje
- ⇒ umožňují lepší pochopení dané problematiky skrze vlastní prožitek
- ⇒ nejsou určeny jako samostatný výukový materiál (ve vyučovací hodině je potřeba pokračovat reflexí a následnou diskuzí se žáky)
- ⇒ DigiStories: Nela
 - ⇒ hra realistickou formou zobrazuje průběh kyberšikany
 - ⇒ hráč se ocitá v roli oběti, pochopí ale i motivy strůjce šikany
- ⇒ DigiStories: Alex
 - ⇒ věnuje se tématu zdravých návyků v digitálním prostředí
 - ⇒ skrze příběh Alexe a jeho kamarádky Ley přibližuje, jak to vypadá, když se hraní her a přítomnost v online světě vymknou kontrole

výukové videohry

▶ **6 000+**

spuštění
za školní rok 2022/2023

🎯 **11-15 let**

cílová skupina

2.
stupeň ZŠ

SŠ
střední školy

V
veřejnost

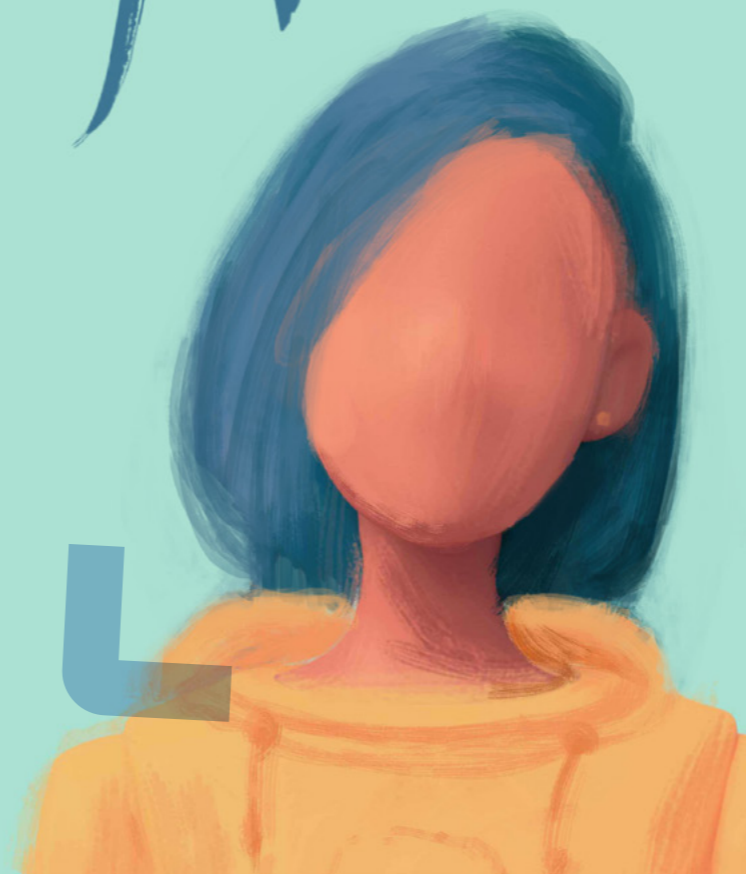
Nela

Alex

Nela

ALEX

INTERAKTIVNÍ MATERIÁLY

Online kurzy mediálního vzdělávání

Zábavná série vzdělávacích videokurzů

- ☰ obsahují chatování s průvodci, sledování krátkých videí z pořadu Mediální ring 2, vzdělávací minihry či kvízy
- ☰ vhodné i pro domácí přípravu
- ☰ jednoduché ovládání a dostupnost z mobilního telefonu
- ☰ představují pět aktuálních témat mediální gramotnosti
 - ☰ dezinformace
 - ☰ kyberbezpečí
 - ☰ zpravodajství
 - ☰ marketing a reklama
 - ☰ sociální bubliny

 5
kurzů

 1
bonusová
dezinformační hra

 6 000+
spuštění
za školní rok 2022/2023

 13-17 let
cílová skupina

 SŠ
střední školy

 2.
stupeň ZŠ

 V
veřejnost

**Rozvíjejte mediální
gramotnost svých žáků
pomocí online kurzů**

INTERAKTIVNÍ MATERIÁLY

Další nabídka interaktivních materiálů

Žáci zaujmou svou atraktivní formou zpracování

- ⇒ vhodné pro běžnou i distanční výuku a také pro samostatnou práci žáků
- ⇒ jednoduché ovládání pro žáky i vyučující
- ⇒ kromě online kurzů a výukových videoher nabízíme:
 - ⇒ interaktivní PDF u lekcí
 - ⇒ kvíz MQtester rozdělený do 3 úrovní
 - ⇒ e-cvičebnici MQposilovna
 - ⇒ kvíz pro žáky: Co víte o digitálním světě?
 - ⇒ dezinformační hru zkoumající motivy šířitelů nepravdivých zpráv

interaktivních materiálů
celkem

1. stupeň ZŠ 2. stupeň ZŠ
SŠ V
střední školy veřejnost

AKCE

Vzdělávání vyučujících

Celoroční kurzy, semináře, konference a další akce pro vzdělavatele

- ≡ jednodenní i vícedenní vzdělávací akce
- ≡ pořádáme pravidelně po celé České republice
- ≡ pro vyučující, metodiky prevence, knihovníky a další pracovníky s mládeží
- ≡ zkušení lektori a diskuze s odborníky
- ≡ možnost sdílení vlastních zkušeností v bezpečném prostředí
- ≡ metodická podpora
- ≡ praktické tipy pro zavedení témat mediálního vzdělávání do výuky

stovky proškolených vyučujících

celoroční kurzy
semináře
webináře
konference
ukázkové hodiny
projektové dny
workshopy
školení pedagogických sborů

1.
stupeň ZŠ

2.
stupeň ZŠ

SŠ
střední školy

foto: Michaela Trnková, Jan Slavík, Ondřej Hušek

AKCE

Týdny mediálního vzdělávání

Rozvíjení mediální gramotnosti žáků základních a středních škol po celé ČR prostřednictvím různorodých aktivit

- zprostředkování poznatků z praxe od novinářů a odborníků
- projekce dokumentárních filmů
- projektové dny, workshopy, ukázkové hodiny
- seznamování žáků s principy a postupy kvalitní žurnalistiky

Fotografie:

1. Debata v Plzni s Františkem Trojanem z týdeníku Respekt
2. Novinář Petr Koubský při besedě na škole ve Šlapanicích
3. Streamovaná debata na téma Kvalitní žurnalistika v době umělé inteligence na Gymnáziu Jana Keplera v Praze
4. Závěrečný seminář Týdnů mediálního vzdělávání 2023

 7000+

žáků zapojených do Týdnů mediálního vzdělávání ročně

 150+

každoročně zapojených škol

 60+

spolupracujících novinářů

každoročně pořádané od roku
2017

1.
stupeň ZŠ

2.
stupeň ZŠ

SŠ
střední školy

foto: Jakub Šebek (1), Lenka Goliášová (2), Michaela Šedímová (3), Jakub Hlaváč (4)

1

2

3

4

MATERIÁLY

Publikace a metodické příručky

Hotové podklady, náměty na aktivity a projekty do výuky

- ⇒ vznikají ve spolupráci s vyučujícími
- ⇒ v tištěné nebo PDF verzi
- ⇒ dostupné zdarma na portálu jsns.cz
- ⇒ obsahují aktivity do hodin, informační texty, audiovizuální materiály, tipy vyučujících a poznámky odborníků
- ⇒ pokrývají všechny tematické okruhy, například:
 - ⇒ Co dělat? Jak reagovat? Jak postupovat?: 12 tipů, jak reagovat na blízké či přátele, kteří věří dezinformacím
 - ⇒ Kdo jiný? Projektový manuál pro mediální vzdělávání: Tipy, jak na realizaci vlastního projektu
 - ⇒ Mediální vzdělávání na středních odborných školách a učilištích
 - ⇒ V digitálním světě: praktický návod, jak začít s mediálním vzděláváním již na 1. stupni ZŠ
 - ⇒ Podoby ruské propagandy (upravené vydání 2023): přibližuje současnou ruskou propagandu, její cíle a rysy směřované jak do ruské společnosti, tak do zahraničí

Publikace lze zdarma objednat na stránce:
jsns.cz/materialy-k-objednani

 8 000+

distribuovaných výtisků
za rok 2022/2023

 14

publikací

1.
stupeň ZŠ

2.
stupeň ZŠ

SŠ
střední školy

V
veřejnost

MATERIÁLY

Výukové plakáty

Hravou a interaktivní formou přibližují rozmanitá mediální témata

- ⇒ doprovází je texty, které přináší základní informace
- ⇒ odkazy na výukové aktivity
- ⇒ nabízíme tři sady plakátů:
 - ⇒ 5 klíčových otázek
 - ⇒ umožní vyzkoušet si analýzu mediálních sdělení
- ⇒ Mediální gramotnost se vyplatí
 - ⇒ úlohy týkající se konspiračních teorií, přesvědčovacích technik reklamy, digitální stopy
- ⇒ O pravdu?
 - ⇒ přibližuje témata jako zpravodajství, manipulace obrazem, nenávistné projevy (hate speech), bezpečnost na internetu a další

✉ 4 000+

distribuovaných výtisků
za rok 2022/2023

17

plakátů

1. stupeň ZŠ
2. stupeň ZŠ
SŠ střední školy
V veřejnost

DALŠÍ AKTIVITY

Bulletin mediálního vzdělávání

Pravidelná dávka inspirace přímo do vaší e-mailové schránky

☰ v bulletinu najdete:

- ☰ informace o chystaných mediálněvzdělávacích akcích
- ☰ zpracované výukové materiály
- ☰ tipy na audiovizuální lekce
- ☰ odkazy na zajímavé články a studie

Přihlaste se k odběru Bulletinu mediálního vzdělávání:
jsns.cz/mvbulletin

 1 300+
oděrateřů

 2x
měsíčně

vydáváme od roku
2016

veřejnost

Projděte si naši nabídku oblíbených tištěných příruček [Zobrazit e-mail v prohlížeči](#)

MEDIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Milí vyučující,

často Vám v tomto bulletinu přinášíme tipy na naše nové filmy, spoty a celé lekce. Z Vašich ohlasů ale víme, že mezi oblíbené materiály patří i **tištěné příručky a publikace**. Podívejte se na naše nové naskladněné materiály, které využijete v hodinách mediálního vzdělávání.

Za necelý týden se s mnohými z Vás potkáme na debatách a exkurzích během **Týdnu mediálního vzdělávání**. Zúčastníte se **23. května od 10 hodin** také online debaty **Kvalitní žurnalistika v době umělé inteligence?** Sledovat ji můžete nejen na portálu JSNS.CZ, ale také v události na Facebooku. Dotazy našim hostům můžete posílat už nyní **skrz aplikaci Sli.do**.

Za celý tým mediálního vzdělávání JSNS Vás zdraví

Tereza Knížková, mediální koordinátorka
a **Karel Strachota**, ředitel vzdělávacího programu JSNS

MATERIÁLY DO VÝUKY

Pouze necelá třetina mladých lidí věří tomu, že mohou ve společnosti něco změnit. **Jak na realizaci vlastního projektu** s dopadem na blízké okolí, pomáhá žákům a studentům naše **příručka k projektové výuce Kdo jiný?**, kterou jsme pro Váš velký zájem znovu dotiskli. Publikace je postavena na příkladech aktivit k tématům mediálního vzdělávání, využít ji ale mohou mladí lidé a jejich vyučující i v jiných oblastech výuky.

[Více informací](#)

Brožura **Hledá se novinář** vysvětluje základní pojmy a žánry novinářské praxe. V pěti kapitolách poskytuje rady a tipy, jak si natočit vlastní televizní reportáž, napsat novinový článek, natočit živý vstoup, vést rozhovor

DALŠÍ AKTIVITY

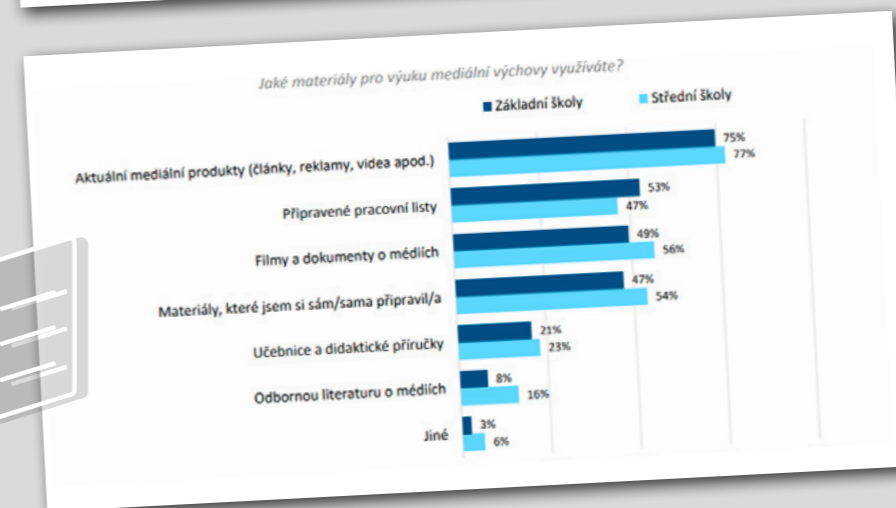
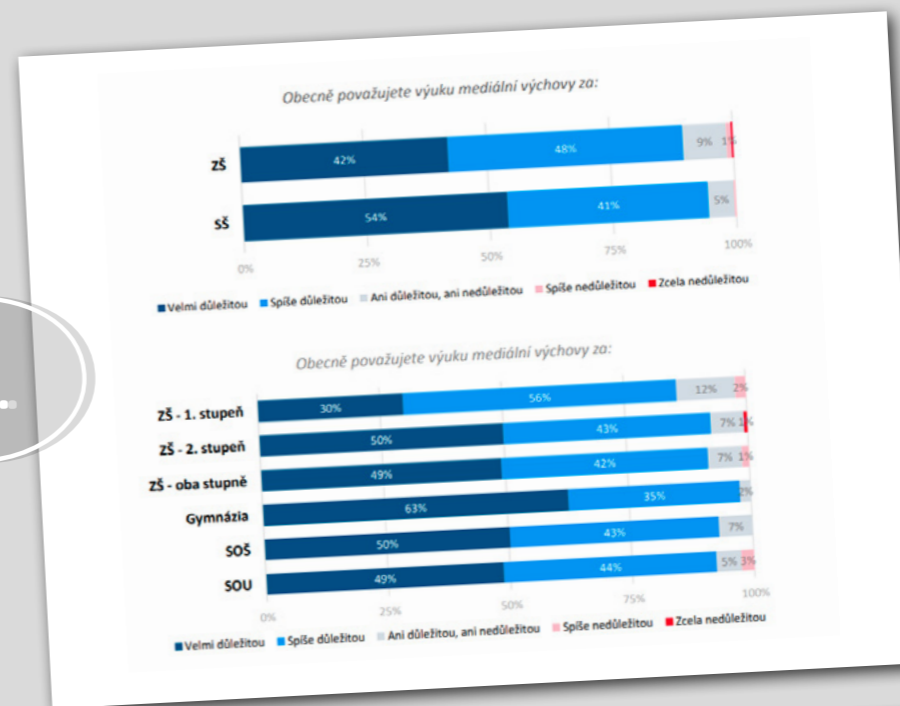
Výzkumy

Zjišťují stav výuky mediální výchovy na českých školách a mediální gramotnost žáků

- ⇒ Stav mediálního vzdělávání na základních a středních školách (2023)
- ⇒ Mediální gramotnost žáků a jejich postoje k médiím (2022)
- ⇒ Vyučující v epidemii covid-19 (2021)
- ⇒ Školní metodici prevence na ZŠ a SŠ a téma Bezpečnost v kyberprostoru (2020)
- ⇒ Výzkum postojů středoškoláků v ČR (pravidelně každé tři roky od roku 2009, poslední 2020)
- ⇒ Mediální gramotnost žáků a jejich postoje k médiím (2018)
- ⇒ Stav výuky mediální výchovy na středních školách (2018)
- ⇒ Výuka mediální výchovy na středních školách (2017)

12
reprezentativních výzkumů

DALŠÍ AKTIVITY

Platforma pro mediální vzdělávání

Sdružuje organizace a subjekty aktivní na poli mediálního vzdělávání

☰ Cíle platformy:

- ☰ podpora mediálního vzdělávání na všech úrovních formálního a neformálního vzdělávání
- ☰ propojování existujících aktivit na poli mediálního vzdělávání, výměna zkušeností
- ☰ prosazování důležitosti mediální gramotnosti mezi odbornou i laickou veřejností

ZAPOJENÉ SUBJEKTY:

Asociace pro mezinárodní otázky • Akademie CZ.NIC • Centrum současného umění DOX • Demagog • E-bezpečí • Evropské hodnoty • Fakescape • Fórum pro prožitkové vzdělávání • Hoax • Kraje pro bezpečný internet • Nadace Open Society Fund • NÚKIB • Občankáři • Otevřeno • Slow Tech Institute • Stučák • Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR • Svět médií • Transitions • Vyšší odborná škola publicistiky v Praze • Wikimedia Česká republika • Zvol.si.info

20+
zapojených subjektů

vznik v roce
2016

DALŠÍ AKTIVITY

Safer Internet Centrum

JSNS je součástí konsorcia čtyř organizací, sdružených za účelem zvýšení bezpečnosti dětí na internetu

☰ české Safer Internet Centrum

- ☰ vytváří, koordinuje a komunikuje aktivity zaměřené na zlepšování online bezpečnosti dětí a mládeže v České republice
- ☰ vzdělává a prohlubuje znalosti dětí, učitelů i rodičů
- ☰ pomáhá na helplinkách pro děti i rodiče, konkrétně na Lince bezpečí a Lince důvěry Dětského krizového centra
- ☰ odstraňuje závadný obsah z internetu ve spolupráci s Policií České republiky a Interpolem

ZAPOJENÉ SUBJEKTY:

CZ.NIC • JSNS • Linka bezpečí • Dětské krizové centrum

4
zapojené subjekty

JSNS členem od
2022

JSNS.CZ
Jeden svět na školách

**Vzdělávací program
společnosti Člověk v tísni**

Člověk v tísni, o. p. s.
Šafaříkova 24, 120 00 Praha 2

www.jsns.cz/mv
mv@jsns.cz
facebook.com/JSNS.cz

design: >O< Mowshe

**Jan Barta
Dušan Šenkypí
David Holý**

Libor Winkler

Hana Dvořáková

Martin Hájek

Pavel Baudiš

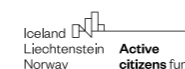

**Květa a Šimon
Vostrý**

Ondřej Fryc

Jaroslav Beran

Silke Horáková

JSNS.CZ

Jeden svět na školách (JSNS) je vzdělávací program a webový portál s unikátním dosahem na více než dvě třetiny českých škol.

Přispíváme k výchově zodpovědných mladých lidí, kteří se orientují v současném světě, otevřeně a kriticky přistupují k informacím, nejsou lhostejní a chtějí ovlivňovat dění kolem sebe.

- ✓ přes 22 let zkušeností a spolupráce se školami
- ✓ 4000+ zapojených základních a středních škol
- ✓ unikátní metoda práce s audiovizuálními materiály ve výuce
- ✓ 390+ lekcí (filmů s výukovými materiály) na portálu **jsns.cz**
- ✓ **registrace na portál je zdarma**

2023 Člověk v tísni, o. p. s.
Všechna práva vyhrazena
ISBN 978-80-7591-081-3